

дически и фактически гаранции, както и останалитѣ български поданици. Тѣ ще иматъ най-вече еднакво право да основаватъ, управляватъ и контролиратъ, на свои средства, благотворителни, черковни или обществени заведения, съ право да се ползватъ свободно въ тѣхъ отъ езика си и да упражняватъ свободно религията си.

Чл. 55.⁴³⁾ Българското правителство ще създаде въ учебното си дѣло въ градоветѣ и окръжитѣ, въ които живѣятъ значително число български поданици, които говорятъ другъ, а не български езикъ, надлежитѣ улеснения, за да могатъ дѣцата на тия български поданици да се учатъ въ основнитѣ училища на своя езикъ.

garanties en droit et en fait que les autres ressortissants bulgares. Ils auront notamment un droit égal à créer, diriger et contrôler à leurs frais des institutions charitables, religieuses ou sociales, des écoles et autres établissements d'éducation, avec le droit d'y faire librement usage de leur propre langue et d'y exercer librement leur religion.

Art. 55. En matière d'enseignement public, le Gouvernement bulgare accordera dans les villes et districts où réside une proportion considérable de ressortissants bulgares de langue autre que la langue bulgare, des facilités appropriées pour assurer que dans les écoles primaires, l'instruction sera donnée, dans leur propre langue,

Религиознитѣ общини се управляватъ въ религиозно и духовно отношение по правилата на религията имъ отъ църковно настоятелство, което се избира отъ мирянитѣ по наредба отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията и одобрено отъ Министра на сѣщото Министерство.

Църковнитѣ настоятелства се грижатъ освенъ за религиозното възпитание, но, сѣщо и съ откриването и издържането на благотворителни и обществени институти. Последнитѣ се субсидиратъ и отъ Държавата, чрезъ ежегодно вписване на необходимитѣ суми въ бюджета на Министерството на Външнитѣ Работи. Както въ църковнитѣ, така и въ всички други мѣста инороднитѣ еламенти свободно се ползватъ отъ матерния си езикъ.

Наредъ съ църковнитѣ настоятелства почти всѣка религиозна община, до колкото нуждитъ ѝ налагатъ, има и училищни настоятелства, които се грижатъ за просвѣтата на инородцитѣ си. Подъ надзора, опеката и издръжката на държавата, респект. Министерството на Просвѣщанието тѣ си откриватъ училища. Това подчинение на Министерството е урегулирано чрезъ Закона за Народната Просвѣта.

Понеже общинитѣ притежаватъ имоти, а отъ друга страна се ползватъ и отъ помощта на Държавата, тѣ се подчиняватъ и на контролата на Финансовото Министерство, съгл. Закона за Финансовата Инспекция.

Тукъ е мѣстото да се отбележи, че чл. 54 отъ Договора, както въ Конституцията чл. чл. 40 и 42, се говори за български поданици, защото нѣкои отъ малцинствата при избори за настоятелства сѣ се домогвали да използватъ при гласоподаване и гласовѣтъ на иновѣрцитѣ чужди поданици!

Въ българския текстъ, както е публикуванъ въ държавенъ в-къ е пропуснато „училища и др. възпитателни заведения“, следов. втората часть на чл. 54 трѣбва да се чете: „тѣ ще иматъ най-вече еднакво право да основаватъ, управляватъ и контролиратъ, на свои средства благотворителни, черковни или обществени институти, училища и други възпитателни заведения съ право и пр. . . .“.

⁴³⁾ Чл. 55 е като пояснение и допълнение на предшествоващия. Всичкитѣ изисквания сѣж прокарани въ Закона за Народното Просвещение. Що се отнася до помощитѣ отгущани отъ държавата достатъчно е да се отбележи, че въ продължение на повече отъ 40 год. ежегодно сѣж се предвиждали въ бюджетитѣ на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, както и въ тоя на Народното Просвещение необходимитѣ суми. Така напр. въ бюджета за 1912 год. размѣра на помощта за иновѣрното духовенство достига сумата 439,393 лв., а за частнитѣ училища — 415,000 лв. или всичко 854,393 лева. Сѣщото е било и въ бюджетитѣ на Окржжитѣ Постоянни Комисии, както и въ тия на общинитѣ.